

Algebra

2. Grupy, pierścienie, ciała - definicje i podstawowe przykłady.

Grupa – struktura algebraiczna definiowana jako zbiór z określonym na nim łącznym i odwracalnym dwuargumentowym działaniem wewnętrznym.

Dział matematyki badający własności grup nazywa się teorią grup.

Grupa:

Niech \mathbb{R}_+ oznacza zbiór dodatnich liczb rzeczywistych wraz z działaniem mnożenia, które przejawia własności analogiczne do powyższych:

- \cdot jest działaniem dwuargumentowym na \mathbb{R}_+ , tzn. dla dowolnych $a, b \in \mathbb{R}_+$ jest $a \cdot b \in \mathbb{R}_+$;
- dla dowolnych $a, b, c \in \mathbb{R}_+$ zachodzi $(a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c)$;
- liczba $1 \in \mathbb{R}_+$ ma własność $a \cdot 1 = a$ dla wszystkich $a \in \mathbb{R}_+$;
- dla każdej liczby $a \in \mathbb{R}_+$ istnieje odwrotna do niej dodatnia liczba rzeczywista $1/a$, tzn. taka że $a \cdot \frac{1}{a} = 1$.

Zbiór G z (dobrze^[a]) określonym na nim dwuargumentowym działaniem \circ nazywa się **grupą**, jeżeli ma on następujące własności (spełnia poniższe aksjomaty):

- **Wewnętrzność**: dla dowolnych elementów a, b ze zbioru G ich wynik $a \circ b$ również należy do zbioru G ; mówi się wtedy, że zbiór G jest *zamknięty* ze względu na \circ .
- **Łączność**: dla wszystkich a, b, c należących do G musi zachodzić $(a \circ b) \circ c = a \circ (b \circ c)$.
- **Element neutralny**: istnieje element e w zbiorze G spełniający dla dowolnego elementu a z tego zbioru warunek $a \circ e = a$.
- **Odwracalność**: dla każdego $a \in G$ musi istnieć $x \in G$, dla których $a \circ x = e$.

Pierścień – struktura formalizująca własności algebraiczne liczb całkowitych oraz arytmetyki modularnej; intuicyjnie zbiór, którego elementy mogą być bez przeszkód dodawane, odejmowane i mnożone, lecz niekoniecznie dzielone.

Pierścień:

Niech $(R, +, \cdot, 0)$ będzie algebrą, w której R jest pewnym niepustym zbiorem, symbole $+$, \cdot oznaczają dwa działania dwuargumentowe określone w tym zbiorze, a 0 jest pewnym wyróżnionym elementem. Algebra ta nazywana jest **pierścieniem** jeśli:

- struktura $R^+ = (R, +, 0)$ jest grupą abelową, nazywaną grupą addytywną, z działaniem $+$ nazywanym **dodawaniem** i elementem neutralnym 0 nazywanym **zerem**:
$$\forall_{a,b,c \in R} a + (b + c) = (a + b) + c,$$
$$\forall_{a \in R} a + 0 = a,$$
$$\forall_{a \in R} \exists_{b \in R} a + b = 0,$$
$$\forall_{a,b \in R} a + b = b + a;$$
- struktura (R, \cdot) jest półgrupą z działaniem \cdot nazywanym **mnożeniem**:
$$\forall_{a,b,c \in R} a \cdot (b \cdot c) = (a \cdot b) \cdot c;$$
- oba działania powiązane są ze sobą prawami rozdzielności:
$$\forall_{a,b,c \in R} a \cdot (b + c) = (a \cdot b) + (a \cdot c),$$
$$\forall_{a,b,c \in R} (b + c) \cdot a = (b \cdot a) + (c \cdot a).$$

Ciało – struktura formalizująca własności algebraiczne liczb wymiernych czy liczb rzeczywistych.

Ciało:

Ciałem nazywa się pierścień przemienny, w którym każdy niezerowy element jest odwracalny. Mówiąc wprost, ciało K to struktura $(K, +, \cdot, 0, 1)$ taka, że

- zbiór K zawiera co najmniej dwa elementy oznaczone symbolami 0 oraz 1 ,
- $(K, +, \cdot, 0, 1)$ jest pierścieniem przemennym, to znaczy $+$ i \cdot są działaniami w zbiorze K , nazywanymi odpowiednio **dodawaniem** i **mnożeniem** spełniającymi warunki:

$$\forall_{a,b,c \in K} a + (b + c) = (a + b) + c,$$

$$\forall_{a \in K} a + 0 = a,$$

$$\forall_{a \in K} \exists_{b \in K} a + b = 0,$$

$$\forall_{a,b \in K} a + b = b + a;$$

$$\forall_{a,b,c \in K} a \cdot (b \cdot c) = (a \cdot b) \cdot c,$$

$$\forall_{a \in K} a \cdot 1 = a,$$

$$\forall_{a,b,c \in K} a \cdot (b + c) = (a \cdot b) + (a \cdot c),$$

$$\forall_{a,b \in K} a \cdot b = b \cdot a.$$

- każdy niezerowy element jest odwracalny, tzn.:

$$\forall_{a \in K \setminus \{0\}} \exists_{b \in K} a \cdot b = 1,$$